

Slováci prekročili rekord osobných bankrotov. Najviac v Banskobystrickom kraji

15.1.2014 00:00 : Andrea Mačoškova

BRATISLAVA - Z dôvodu neschopnosti splácať svoje finančné záväzky bol v roku 2013 vyhlásený doposiaľ rekordný počet osobných bankrotov, celkovo 353. To je o takmer 50 percent viac ako v roku 2012. Najvyššie mesačné počty osobných bankrotov boli vyhlásené v júni a v júli. Pohorel Banskobystrický kraj.

Prvýkrát sa výrazný medziročný nárast spomínal v roku 2011. Analytici ho pripisovali dopadom krízy na obyvateľstvo. Do konca roku 2013 sa počet osobných bankrotov ale oproti roku 2011 viac ako zdvojnásobil.

Najviac ľudí od krízy, ktorí nestíhajú platiť

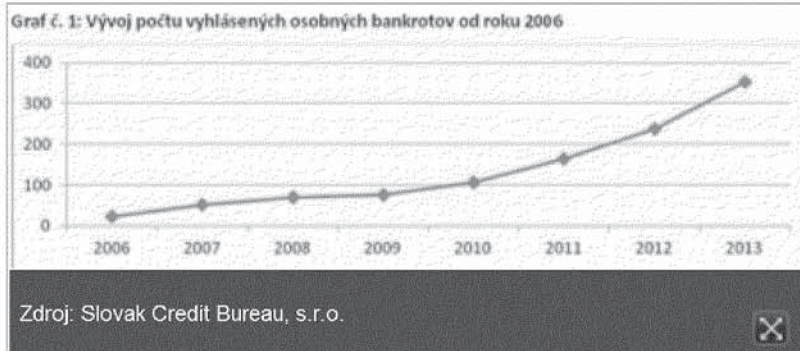
Z aktuálnej analýzy spoločnosti CRIF – Slovak Credit Bureau vyplýva, že rok 2013 bol, popri veľkom náraste počtu konkurzov právnických a fyzických osôb, od roku 2006 tým najviac kritickým pre ľudí v schopnosti splácať svoje finančné záväzky. V roku 2013 bolo totiž vyhlásených až 353 osobných bankrotov, čo je o 114 viac ako v roku 2012. Reč je o takmer 50-percentnom medziročnom náraste.

Dôvodom nárastu počtu osobných bankrotov v posledných rokoch je podľa spoločnosti CRIF samotné zvýšenie neschopnosti splácať finančné záväzky, ktoré vznikali v predchádzajúcich rokoch a postupne narástli až do takej miery, že sa stali pre jednotlivcov aj celé rodiny nevládnuť. Práve týmto začína pre ľudí často bezvýchodisková situácia.

„Ako hlavnú príčinu vidím zadlžovanie sa zo strany Slovákov, či už vo forme hypoték, úverov na podnikanie aj kombinácie spotrebných úverov s vysokou mierou úročenia. Zároveň schopnosť ľudí plniť si svoje záväzky ovplyvňuje ťažká ekonomická situácia a zvyšujúca sa nezamestnanosť,“ vysvetľuje analytik Nadácie F.A. Hayeka Martin Reguli.

A práve strata zamestnania či nedostatočná výška príjmov je kritickým dôsledkom pre ľudí. Podľa údajov Štatistického úradu Slovenskej republiky sa miera nezamestnanosti z 13,5 percenta v roku 2011 zvýšila na nepriaznivých 14,1 percenta v treťom štvrtroku 2013.

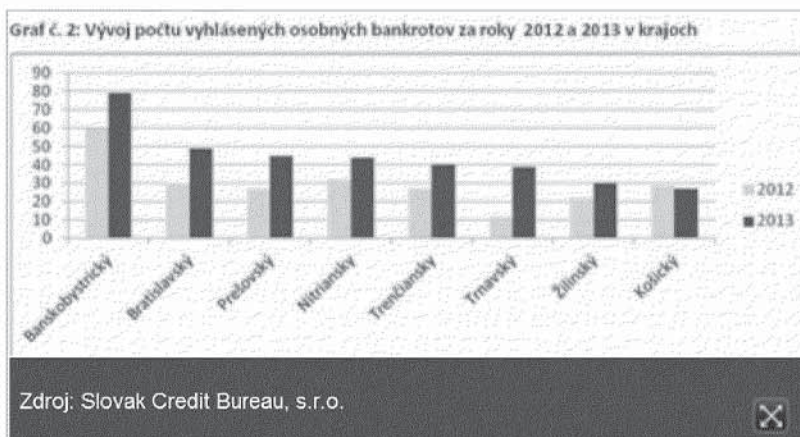
Najvyššie mesačné počty osobných bankrotov od roku 2006, boli vyhlásené v mesiacoch jún a júl 2013. V priemere pripadalo na jeden mesiac 29 osobných bankrotov. Aj tu sa počet oproti minulému roku zvýšil, celkovo o 9 bankrotov.

Problém pociťujú na Strednom Slovensku

Zdá, že regionálne rozdiely pretrvávajú aj v tomto prípade. CRIF zistila najvyššiu mieru neschopnosti zaplatiť svoje záväzky v Banskobystrickom kraji. Od roku 2012 sa rozdiel v ich počte a podiele na všetkých osobných bankrotoch oproti ostatným krajom prehĺbil k počtu 79 na kraj. Úlohu môže podľa analýzy zohrávať fakt, že Banskobystrický kraj je tretí s najvyššou nezamestnanosťou. Ďalšou z príčin by mohla byť výrazne nižšia priemerná mzda v kraji v porovnaní s hospodárstvom krajiny.

Druhý najvyšší počet, 49 osobných bankrotov bol v roku 2013 ale v Bratislavskom kraji, kde by sa očakával iný výsledok. No a východ Slovenska, ktorý mnohí považujú za zabudnutý kraj teraz prekvapil. Najmenej osobných bankrotov bolo v roku 2013 totiž vyhlásených práve v Košickom kraji.

Najviac ohrozené skupiny

Podľa Reguliho tou najvýraznejšou a najviac ohrozenou skupinou pre osobný bankrot sú dnes podnikatelia a živnostníci. Tomuto prihráva nie len pretrvávajúca kríza v kombinácii s možnými chybnými rozhodnutiami v podnikaní, ale aj so zmenami, ktoré priniesla vláda v posledných rokoch. Druhá skupina ľudí, ktorých sa osobný bankrot môže špecificky týkať sú ľudia s hypotékami alebo inými formami úveru. Zároveň ďalšou skupinou, ktorú vymedzuje Regulí, môžu byť ľudia s hypotékou alebo inými formami úveru. Tu vraj netreba zabudnúť započítať dlhy na kreditných kartách, lízing, spotrebné úvery a pôžičky od nebankových subjektov. „Pokiaľ takíto ľudia prídu o prácu alebo sa stanú práceneschopnými, alebo dôjde k zvýšeniu platieb za dané úvery, môže sa otázka osobného bankrotu týkať čoraz viac aj ich,“ dodáva.

Na bankrot s balíkom peňazí?

Dlžníci sa obvykle k osobnému bankrotu, ktorý je považovaný za krajnú možnosť, rozhodnú vtedy, ak sa im napriek snahe nedarí vysporiadať sa so zvyšujúcimi sa dlhmi. Veritelia, respektíve, vymáhači hrozia často exekúciou.

O vyhlásenie konkurzu, môže požiadať dlžník, ktorý rovnako ako firma dlží najmenej dvom veriteľom a nie je schopný tieto dlhy splácať. Musí ale spĺňať predpoklady na vyhlásenie konkurzu a zároveň takzvané oddĺženie. Výška dlhov pritom nie je nijako stanovená, dôležitejšia je minimálna hodnota majetku dlžníka vo výške 1 659,70 eur.

Pri osobnom bankrote sa predpokladá, že dlžníkom nebudú uhradené všetky dlhy v plnej výške ani počas konkurzu, ani v procese oddĺženia a po jeho úspešnom skončení sa fyzická osoba stane osobou bez dlhov, pričom neuhradená časť dlhov sa už nebude môcť súdne vymáhať.

Dlžník však musí počítať s procesom, ktorý bude finančne a časovo náročný. Po ruke by mal mať peniaze na čiastočnú úhradu záväzkov, inak by bol osobný bankrot neúspešný.

Počet bankrotov môže stúpať

Aj napriek prognózam týkajúcich sa lepšieho hospodárskeho rastu, je potrebné uznať, že obyvatelia sa vo väčšej miere zadlžovali práve v období priaznivého vývoja ekonomiky. Mnohí už vyčerpali svoje finančné rezervy a zlepšenie ich finančnej situácie ani v prípade naplnenia prognóz nemusí byť postačujúce na krytie záväzkov. „Predpokladám, že počet presiahne čísla z tohto roka, aj keď neočakávam, že by nárast mal byť prudký, pokiaľ nedôjde k neočakávaným ekonomickým problémom,“ myslí si Reguli.

Pokiaľ sa bavíme o zamedzení nárastu osobných bankrotov analytik tvrdí, že v prvom rade sa musíme pozrieť na otázku ako pomôcť zlepšiť ekonomickú situáciu u skupín obyvateľstva, ktorým osobný bankrot hrozí najviac. „U živnostníkov a malých podnikateľov by sa malo jednať najmä o zníženie daňovo odvodového zaťaženia, ktoré vláda v posledných rokoch nepomerne zvýšila, zároveň by mohlo pomôcť zníženie alebo odstránenie byrokratickej záťaže,“ dodáva.